

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Nylandsprogrammets 2026–2029 arbetsprogram jämte program för deltagande och bedömning

Nylands förbunds publikationer B 65 - 2025

**Nylandsprogrammets 2026-2029 arbetsprogram
jänte program för deltagande och bedömning**

**Nylands förbunds publikationer B 65 - 2025
ISBN 978-952-448-616-3
ISSN 2341-8893**

Nylands förbund
Översättning: Susan Neiro

Helsingfors 2025

**Uudenmaan liitto // Nylands förbund
Helsinki-Uusimaa Regional Council**

Esterinportti 2 B • 00240 Helsinki
+358 9 4767 411 • toimisto@uudenmaanliitto.fi • uudenmaanliitto.fi

Innehåll

Presentationsblad	4
1. Utgångspunkter	5
2. Växelverkan, delaktighet och kommunikation.....	8
3. Genomförande och uppföljning.....	9
4. Konsekvensbedömning.....	10
5. Tidtabell för och organisering av arbetet	11

Presentationsblad

Publikationens namn

Nylandsprogrammets 2026–2029 arbetsprogram jämte program för deltagande och bedömning

Utgivare

Nylands förbund

Författare

Nylands förbund

Publikationsseriens namn och nummer

Nylands förbunds publikationer B 65

Utgivningsdatum

2/2025

ISBN

978-952-448-616-3

ISSN

2341-8893

Språk

svenska

Sidor

13

Sammanfattning

Nylandsprogrammets 2026–2029 arbetsprogram jämte program för deltagande och bedömning beskriver processen, möjligheterna för deltagande jämte bedömningsförfarandet. Nylandsprogrammet fastställer målen för Nylands utveckling och dess förutsättningar för framgång för åren 2026–2029 jämte långsiktiga riktlinjer för beredningen av programmet svarar Nylands förbund och det utarbetas tillsammans med de viktigaste utvecklingsaktörerna.

Programmet baserar sig på regionutvecklingslagen och riktlinjerna för Europeiska Unionens region- och strukturpolitik. I beredningen beaktas färskas administrativa reformer och sådana som också är i gång, även bland annat ändringar i befolkningsutvecklingen, klimatförändringen och teknologiutvecklingen, samt förändringarna i de globala politiska maktförhållandena. Grunden för programberedningen har skapats bland annat genom besök i alla nyländska kommuner, via jämförande bedömning av nuvarande landskapsprogram och via utarbetande av scenariearbetet som beskriver långsiktiga utvecklingsprocesser.

Deltagande i beredningen av programmet är möjligt i workshoppar, via diskussion och under remissbehandling. Det är också möjligt att ge respons och idéer på Nylands förbunds webbplats. Genomförandet av programmet sker bland annat via projekt och EU:s finansieringsprogram är de viktigaste finansieringskällorna. Uppföljningen av målsättningarna sker via kvantitativa och kvalitativa indikatorer.

Programmet är objekt för konsekvensbedömning enligt lagen om bedömning av miljökonsekvenserna av myndigheters planer och program med beaktande av programmets miljökonsekvenser och bedömning av könets påverkan enligt lagen om jämställdhet. Programmet utarbetas en egen arbetsgrupp bestående av Nylands förbunds sakkunniga. Arbetet leds av en styrgrupp. Till den hör ledningen vid Nylands förbund och NTM-centralen i Nyland. Samtidigt och parallellt med beredningen av etapplandskapsplan sker beredningen av programmet under år 2025. Målet är att ge programmet till landskapsfullmäktige för ett godkännande beslut i december

Nyckelord

Landskapsprogram, Nylandsprogrammet, regionutveckling, Nyland

Anmärkningar

Publikation finns också på finska.
Julkaisu löytyy myös suomeksi.

1. Utgångspunkter

Landskapsprogrammet, det vill säga Nylandsprogrammet, fastställer riktningen för hur Nyland utvecklas under följande fyra år. Den beskriver möjligheterna och förutsättningarna för vårt landskap att vara framgångsrikt. Nylandsprogrammet genomförs tillsammans med utvecklingsaktörer i vårt landskap, såsom kommunerna, högskolor, forskningsanstalter, yrkesutbildning på andra stadiet, organisationer och föreningar. Det är viktigt att aktörerna som genomför programmet också medverkar i fastställandet av programmålen och därför beskriver det här arbetsprogrammet såväl programprocessen och, -tidtabellen jämte möjligheterna att delta i uppbyggandet av programmets innehåll.

I egenskap av regionutvecklingsmyndighet svarar Nylands förbund för beredningen av landskapsprogrammet.

Nylandsprogrammet bygger på lagen om utveckling av regionerna och genomförande av Europeiska unionens regional- och strukturpolitik. Vid utarbetandet av programmet beaktas även arbets- och näringsministeriets anvisning om utarbetandet av landskapsprogrammet, de årliga diskussionerna som förs mellan landskapet och den statliga förvaltningen och gäller regionutveckling.

Fokuseringarna i statsrådets regionutvecklingsbeslut för åren 2024–2027 är:

- Hållbar livskraft och investeringar
- Välmående befolkning och samfund
- Attraktiv livsmiljö och mångsidig natur

Infallsvinklar som genomsär alla fokuseringar är helhetstrygghet, internationalitet och regionalt utgångsläge. Den viktigaste utgångspunkten för Nylandsprogrammet är genomförandet av de här nationella fokuseringarna och infallsvinklarna i landskapet.

Referensramen för Nylandsprogrammet utgörs av den omgivande världen. I programmet beaktar vi såväl olika förändringskrafter som planer och strategier från global till EU-nivå, nationell, regional och kommunal nivå.

Stora förvaltningsreformer har genomförts och ska genomföras i Finland. Sådana är exempelvis överföringen av ansvaret för social- och hälsovårdstjänster samt av räddningsväsendet från kommuner och samkommuner till välfärdsområden. Andra exempel är överföringen av arbets- och närings-tjänster från stat till kommuner och inrättandet av framtida livskraftscentraler och tillståndsverk. Beredningen av Nylandsprogrammet beaktar kopplingen till de nya välfärdsområdena och framtida sysselsättningsområden. Samarbetet med NTM-centralen i Nyland är pågående. Centralen utgör i framtiden Nylands livskraftscentral. Företrädare för NTM-centralen i Nyland ingår även i styrgruppen för programberedningen.

I synnerhet följande dokument beaktas när det gäller planer och strategier:

- FN-nivå: målen för hållbar utveckling
- EU-nivå: region- och strukturpolitik
- Nationell nivå: regionutvecklingslagen och lagen om utveckling av regionerna och genomförande av Europeiska unionens regional- och strukturpolitik, lagen om bedömning av miljökonsekvenserna

av myndigheters planer och program, riktlinjerna och programarbetet för stads-, landsbygds- och skärgårdspolitik samt avtalsenligt samarbete.

- Landskaps- och landskapsöverskridande nivå: Södra Finlands vision, Nylands landskapsplaner, trafiksystemplanen, strategin för smart specialisering i Nyland, färdplanen för ett kolneutralt Nyland, Nylands färdplan för FoUI-verksamhet på EU-nivå, färdplanen för sysselsättning, Nylands vision för matsystem och Nylands regionala granskning av klimatrisker och plan för anpassning till klimatförändring.
- Kommunal nivå: kommunala strategier

Det nya Nylandsprogrammet 2026–2029 är en fortsättning på Nylandsprogrammet 2022–2025. Det nya programmet byggs inte upp från intet, utan det stöder sig på de strukturer och målsättningar som visat sig vara bra. Programmets innehåll ska dock noga tänkas om, eftersom våra verksamhetsförutsättningar har förändrats märkbart på fyra år, bland annat har Rysslands anfallskrig mot Ukraina ökat betydelsen av helhetstrygghet även i i Finland, och vårt land har blivit medlem i Nato. Ekonomin har stagnerat och minskningen av biodiversitet har blivit ett allt större orosmoment vid sidan av klimatförändringen.

De förändringskrafter och fenomen som mest påverkar oss nylänningar är främst klimatförändring och minskningen av biodiversiteten, befolkningsförändringar (invandring, åldrande befolkning, minskning av nativitet och koncentration av befolkning), teknologiutveckling, artificiell intelligens och bristande jämlikhet som ansluter sig till alla nämnda faktorer. Nativiteten sjunker i jämn takt och befolkningsökningen baserar sig allt mer på invandring, som koncentrerar sig mycket till huvudstadsregionen och övriga tillväxtcentrum. Befolkningsökningen leder till regional segregation också inom Nyland, då en del av kommunerna kommer att uppleva tillbakagång istället för tillväxt.

Alla dessa förändringskrafter utmanar att reflektera över riktlinjerna för landskapsutveckling på ett nytt sätt. I början av mars 2025 färdigställs ett scenariearbete i samråd med Norra Österbotten som innehåller närmare begrändan över förändringskrafterna. Där tolkas framtida möjligheter för Finlands och Nylands del fram till 2050. Förutom skapandet av scenarier har man under arbetets gång tolkat hurdana behov inom förberedning de olika förändringskrafterna orsakar och hurdana faktorer vi ska uppmärksamma i den kortsiktiga planeringen då vi ser längre in i framtiden. Dessa behov beaktas i Nylandsprogrammet.

Övriga tidigare faktorer och processer är:

- Förutom scenariearbetet har vi eftersträvat en längre blick in i framtiden och större medvetenhet om förändringsfaktorer och utvecklingsprocesser för befolknings- och arbetsplatsprojektioner. Arbetet pågår ännu och i likhet med scenariarbetet, är avsikten med projektionerna att inte bara förbereda sig inför framtiden, utan även att styra utvecklingen i önskad riktning och att ha kontroll över nuläget.
- Under kommunrundan på våren och hösten 2024 besökte Nylands förbunds sakkunniga i varje nyländsk kommun (26 st) och träffade då kommunens ledande tjänstemän och näringsutvecklare. Vid mötena fick vi värdefull information om för kommunen viktiga och aktuella ärenden och kunde ta emot önskemål till Nylands förbund om teman som inkluderas i det nya landskapsprogrammet.
- På Nylands förbunds webbplats finns [Rejält framåt – bloggserien](#) (på finska), där sakkunniga inom sju olika branscher har gett sin syn på landskapets framtid ur en given synvinkel, bland annat med tanke på de ungas läsfärdighet eller immigrationen. Bloggserien har gett oss grunder för reflektion av den riktning som Nylands utveckling kan gå vidare i och hurdan framtid vi kan gå till mötes.

[En utvärdering har gjorts om Nylandsprogrammet 2022–2025 \(på finska\)](#). Den utfördes som

referensgranskning i samråd med Egentliga Tavastland, Päijänne-Tavastland och Egentliga Finland. Programmets viktiga förtjänster ansågs vara en visuell och språklig klarhet, logisk struktur och avancemang, samt ett människonära grepp. Genomförandet av Nylandsprogrammet har framskridit väl, olika intressenter har förts samman och samarbetet har främjats. Nylands starka internationella ställning syns bland annat i projekt och intressebevakning.

Enligt den respons som kommit om utvärderingen ska landskapet ännu vidareutvecklas enligt följande:

- Enligt utvärderarna är prioriteringarna i strategin för smart specialisering omfattande, och till alla delar fokuserar de inte nödvändigtvis på just Nylands specialkompetens.
- Kopplingen mellan landskapsprogrammet och smart specialisering ska stärkas.
- Programmets åtgärder ligger på en mycket allmän nivå. De kunde göras konkretare och intressenter som genomför dem kunde sökas fram.
- Landskapsprogrammets koppling till regionplaneringen och landskapsplanen bör bättre lyftas fram.

I beredningen av det nya programmet fäster man speciell uppmärksamhet på dessa ärenden som identifieras ha ett utvecklingsbehov. Dessutom planeras en internationell utvärdering av utkastet till nytt Nylandsprogram under hösten 2025, i främsta hand inom Interreg Europe-finansieringsprogrammet och i andra hand av Stockholms läns regionutvecklingsmyndigheter.

Nylandsprogrammet innehåller en vision för utveckling, strategiska prioriteringar och mål. Utöver landskapsprogrammet har Nyland för närvarande en separat strategi för smart specialisering som styr forskning och innovation. Denna strategi kommer att förnyas och den kommer att bli en del av det kommande landskapsprogrammet, och vi kommer att avstå från den separata strategin.

2. Växelverkan, delaktighet och kommunikation

Nylandsprogrammet 2026–2029 är ett gemensamt verktyg för landskapets utveckling där det fastställs vilka frågor som är föremål för utvecklingen under följande fyra år, vad som anses vara viktigt och vilka möjligheter man tar tag i. De som genomför programmet är huvudsakligen övriga nyländska aktörer än landskapsförbundet som haft ledningsansvaret. Därför är det synnerligen viktigt att dessa framtida programgenomförare även deltar i dess utarbetning. Det är möjligt att delta i programberedningen i workshoppar och under olika evenemang där programmets innehåll går igenom tillsammans. För sakkunniga vid Nylands förbund ordnas även workshoppar, diskussionsmöten och de ges möjligheten att kommentera. Landskapets samarbetsgrupp och landskapsstyrelsen får även ta del av riktlinjerna för programberedningen,

det preliminära innehållet och utkastet. En för allmänheten öppen remissbehandling om programutkastet och programmet för deltagande och bedömning äger rum under hösten 2025 och responsen som lämnas in beaktas i beredningen. Det är möjligt att ge anonym respons om och idéer till programberedningen genom att svara på en Webropol-enkät från våren till hösten 2025.

En kommunikationsplan har utarbetats för programberedningen. Genom att följa den tryggar man en tillräcklig växelverkan med olika aktörer, att programberedningen är synlig och information ges om de viktigaste arbetskedena. Information om programarbetet ges på Nylands förbunds webbplats och i sociala mediekkanaler.

3. Genomförande och uppföljning

Olika nyländska aktörer genomför programmet i synnerhet via projekt.

De viktigaste finansieringsprogrammen för genomförandet av projektåtgärder har varit flera EU-finansieringsprogram såsom Horisont Europa, Interreg Central Baltic, Interreg Baltic Sea Region, Interreg Europé, Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF), Europeiska Socialfonden (ESF), Kreativa Europa, Programmet för miljö och klimatpolitik (Life) och anslaget för Stödjande av hållbar tillväxt och livskraft i regionerna (AKKE). Följande EU-programperiod inleds år 2028 och med tanke på regionutvecklingen ökar betydelsen av EU-finansiering i och med

att den nationella finansieringen för regionutveckling minskar. Riktlinjerna för den kommande programperiodens finansieringsprogram har inte ännu publicerats. Kommissionens förslag om den framtida mångåriga finansieringsramen med underliggande finansieringsprogram är att vänta under sommaren-förhösten 2025. Enligt den information som finns tillhanda är stora förändringar att vänta i programstrukturen.

Indikatorer fastställs för programmet. Genom att följa dem kan man följa upp hur målen uppnås. Kvantitativa och kvalitativa mätare samt andra redskap och former fastställs närmare när programmålen preciseras under beredningen.

4. Konsekvensbedömning

En helhetssyn på hållbarhet styr Nylandsprogrammet. Vi tar hänsyn till att den utveckling som vi planerar är hållbar såväl ekonomiskt, socialt och ekologiskt.

Den miljöbedömning som förutsätts av landskapsprogram görs i enlighet med lagen om bedömning av miljökonsekvenserna av myndigheters planer och program (200/2005). Nylandsförbund utreder och utvärderar de sannolikt märkbara miljökonsekvenserna. I konsekvensbedömningen ska följande bland annat ingå: konsekvenserna för människor, natur, byggd miljö, ekonomi och att svara på klimatförändringen. En miljöutredning utarbetas om konsekvensbedömningen. Med hjälp av bedömningen strävar man efter att kunna samordna programmets

miljömål och principerna för hållbar utveckling. Utöver miljökonsekvenserna beaktas i programberedningen även könet i enlighet med lagen om jämställdhet (609/1986).

Under hela programberedningen sker konsekvensbedömningen som Nylands förbunds eget sakkunnigarbete. Bedömningen görs isär från programmet och de som ansvarar för utvärderingen deltar inte i programmets beredning.

En miljöutredning utarbetas om konsekvensbedömningen. Under hösten 2025 läggs den fram till påseende samtidigt med Nylandsprogrammet. För att myndigheter ska bli hörda, ordnar Nylands förbund myndighetssamråd under våren och hösten 2025.

5. Tidtabell för och organisering av arbetet

Programmet bereds under år 2025. I tabellen nedan presenteras beredningens viktigaste faser och behandlingar i landskapsstyrelsen och i landskapets samarbetsgrupp.

Arbetsfaser	2025												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Scenariearbete	■	■											
Kommunikation	■	■	■	■	■	■		■	■	■	■	■	■
Konsekvensbedömning		■	■	■	■	■		■	■	■	■	■	■
Växelverkan och möjligheter till deltagande			■	■	■			■	■	■	■		
Arbetsprogrammet och kungörandet av programmet		■											
Programmets tema och struktur		■	■	■	■								
Precisering av programmets innehåll								■	■	■			
Landskapets samarbetsgrupp och sekretariat		■				■			■				
Framläggning till påseende och utlåtanden										■			
Landskapsstyrelsen		■							■		■		
Landskapsfullmäktige												■	

Tabell 1. Preliminär tidtabell för Nylandsprogrammet 2026–2029 jämte dess konsekvensbedömning.

Målet är att ge Nylandsprogrammet 2026–2029 till landskapsfullmäktige för ett godkännande beslut i december 2025.

Parallellt med beredningen av programmet, bereds den nya etapplandskapsplanen. Programmet och planen behandlas samtidigt i landskapsstyrelsen. I mån av möjlighet får intressegrupper ta del av presentation och behandling av bägge dokumenten på separata möten.

Programmet skrivs av en arbetsgrupp bestående av Nylands förbunds sakkunniga, För bedömningen av miljö- och könskonsekvenser svarar personer som inte hör till styrgruppen. Utöver styrgruppen deltar enligt behov även andra sakkunniga vid Nylands förbund i arbetet.

Utarbetningsprocessen kring programmet följs upp och styrs av en för Nylandsprogrammet och Innovativ grön omställning-etapplandskapsplanen gemensam ledningsgrupp. Den sammanträder fyra gånger under 2025. till den hör förutom ledningen vid Nylands förbund två representanter för NTM-centralen i Nyland.

Kontaktuppgifter:

Rosa Tuomi,

sakkunnig,

rosa.tuomi@uudenmaanliitto.fi

tfn 050 5630 375

Venla Virkamäki,

innovationschef,

venla.virkamaki@uudenmaanliitto.fi

tfn 040 6194 133

Webbplats:

uudenmaanliitto.fi/nylandsprogrammet

Nylands förbund,

Estersporten 2 B, 00240 Helsingfors

Nylands förbunds publikationer B 65 - 2025
ISBN 978-952-448-616-3
ISSN 2341-8893

Uudenmaan liitto // Nylands förbund
Helsinki-Uusimaa Regional Council

Esterinportti 2 B • 00240 Helsinki
+358 9 4767 411 • toimisto@uudenmaanliitto.fi • uudenmaanliitto.fi